

4.1 Η συνάρτηση $\psi = ax^2$ με $a \neq 0$

Συνάρτηση λέμε μία ισότητα που συνδέει δύο μεταβλητές x και ψ και σε κάθε τιμή του x αντιστοιχίζεται μία μόνο τιμή του ψ .

Αν σε ένα σύστημα αξόνων, παραστήσουμε με σημεία τα ζεύγη (x, ψ) , όπου ψ είναι η αντίστοιχη τιμή της συνάρτησης για μία τιμή του x , τότε το σύνολο των σημείων αυτών αποτελεί τη γραφική παράσταση της συνάρτησης.

Η συνάρτηση $\psi = ax^2$ με $a \neq 0$.

- Έχει γραφική παράσταση που είναι παραβολή με κορυφή το σημείο $O(0,0)$ και άξονα συμμετρίας τον άξονα ψ/ψ .
- Αν $a > 0$, τότε η παραβολή βρίσκεται από τον άξονα $x'x$ και πάνω και η συνάρτηση παίρνει ελάχιστη τιμή $\psi = 0$, όταν $x = 0$
- Αν $a < 0$, τότε η παραβολή βρίσκεται από τον άξονα $x'x$ και κάτω και η συνάρτηση παίρνει μέγιστη τιμή $\psi = 0$, όταν $x = 0$

Παρατηρήσεις:

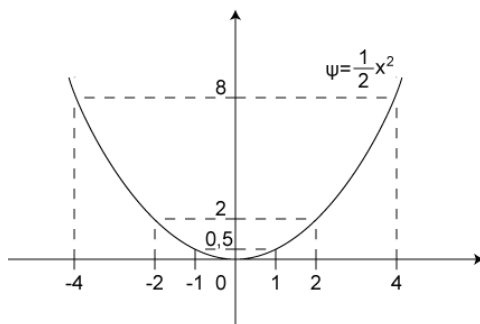
- α)** Ο συντελεστής a καθορίζει: i) Την θέση της παραβολής $\psi = ax^2$ ως προς τον άξονα $x'x$ ii) Το άνοιγμά της. Όταν η απόλυτη τιμή του a αυξάνεται τότε η παραβολή κλείνει δηλαδή πλησιάζει προς τον άξονα ψ/ψ
- β)** Οι παραβολές $\psi = ax^2$ και $\psi = -ax^2$ είναι συμμετρικές ως προς άξονα συμμετρίας τον $x'x$.
- γ)** Για να κάνουμε την γραφική παράσταση της $\psi = ax^2$ κατασκευάζουμε έναν πίνακα τιμών για διάφορες τιμές του x .

Έτσι αν θέλουμε να κάνουμε την γραφική παράσταση της παραβολής:

$\psi = \frac{1}{2}x^2$ κατασκευάζουμε έναν πίνακα τιμών για τις διάφορες τιμές του x .

x	-4	-2	-1	0	1	2	4
ψ	8	2	0,5	0	0,5	2	8

Και η γραφική παράσταση δίνεται:

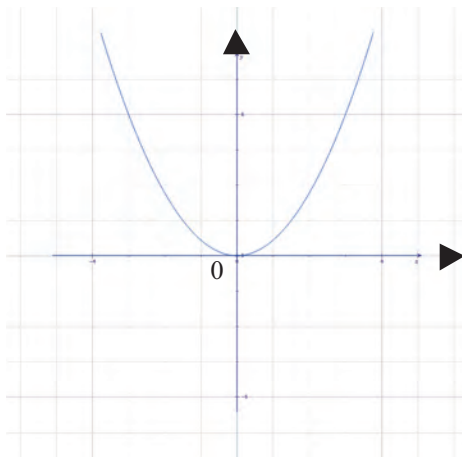
- 1.** α) Να βρεθεί η τιμή του a , ώστε η παραβολή $\psi = ax^2$ να διέρχεται από το σημείο $A(-2,4)$
 β) Για την τιμή του a που βρήκατε στο α) ερώτημα να σχεδιάσετε την παραβολή

Λύση

- α) Η παραβολή περνάει από το $A(-2,4)$ άρα: $4 = a(-2)^2$ ή $4 = 4a$
 οπότε $a = 1$
 β) Για $a = 1$ η παραβολή είναι: $\psi = x^2$
 Κατασκευάζουμε έναν πίνακα τιμών για τις διάφορες τιμές του x .

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
ψ	9	4	1	0	1	4	9

Η Γραφική παράσταση δίνεται.

- 2.** Δίνεται η παραβολή $\psi = (a + 1)x^2$ με $a \neq -1$.
 α) Αν η παραβολή έχει μέγιστο να βρείτε την τιμή του a .
 β) Να βρείτε την τιμή του a όταν είναι συμμετρική ως προς τον x' με την $\psi = 4x^2$

Λύση

- α) Η παραβολή έχει μέγιστο όταν: $a + 1 < 0$ ή $a < -1$
 β) Οι παραβολές είναι συμμετρικές ως προς τον x' όταν $a + 1 = -4$
 οπότε $a = -5$.

3. Δίνονται οι παραβολές $\psi = \left(\alpha + \frac{3}{2}\right)x^2$ και $\psi = \left(\frac{\alpha}{2} + 2\right)x^2$ με $\alpha > 0$.

Αν η γραφική παράσταση της πρώτης παραβολής είναι πιο κοντά στον άξονα ψ' , να βρείτε την τιμή του α .

α) Να βρεθεί η τιμή του α , ώστε η παραβολή $\psi = \alpha x^2$ να διέρχεται από το σημείο $A(-2,4)$

β) Για την τιμή του α που βρήκατε στο α) ερώτημα να σχεδιάσετε την παραβολή

Λύση

Πρέπει: $\alpha + \frac{3}{2} < \frac{\alpha}{2} + 2$ ή $2\alpha + 3 < \alpha + 4$ ή $\alpha < 1$. Άρα $0 < \alpha < 1$

Ερωτήσεις κατανόησης

A. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις με σωστό (Σ) ή λάθος (Λ)

1. Η παραβολή $\psi = -x^2$ έχει άξονα συμμετρίας τον x' .
2. Η παραβολή $\psi = (\lambda^2 + 1)x^2$ έχει μέγιστο.
3. Οι παραβολές $\psi = (\alpha^2 + 1)x^2$, $\psi = -(\alpha^2 + 1)x^2$ είναι συμμετρικές ως προς το ψ' .
4. Η παραβολή $\psi = 3x^2$ έχει μέγιστο το $(0,0)$.
5. Αν η παραβολή $\psi = (\alpha + 1)2007x^2$, $\alpha \neq -1$ διέρχεται από το $A(-3,8)$, τότε διέρχεται και από το $B(3,8)$.
6. Οι παραβολές $\psi = -2x^2$, $\psi = 6x^2$ έχουν ένα μόνο κοινό σημείο.
7. Η γραφική παράσταση της παραβολής $\psi = -3x^2$ είναι πάντα κάτω από τον x' .

B. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

1. Για ποιά τιμή του a η παραβολή $\psi = (a + 1)x^2$ διέρχεται από το $A(-2,4)$
α. $a = 0$, **β.** $a = -1$ **γ.** $a = 2$ **δ.** $a = -3$ **ε.** $a = 4$
2. Δίνεται η παραβολή $\psi = (a + 2)x^2$. Η γραφική της παράσταση βρίσκεται από τον x' και κάτω όταν:
α. $a < 0$, **β.** $a < -1$ **γ.** $a < -2$ **δ.** $a > 0$ **ε.** $a > -2$
3. Δίνεται η παραβολή $\psi = (\lambda - 2)x^2$. Η παραβολή έχει μέγιστο όταν:
α. $\lambda = 2$, **β.** $\lambda > 2$, **γ.** $\lambda < 2$, **δ.** τίποτα από τα παραπάνω.
4. Οι παραβολές $\psi = \lambda x^2$, $\lambda \neq 0$ και $\psi = 3x^2$ είναι συμμετρικές ως προς τον x' όταν:
α. $\lambda = 3$, **β.** $\lambda = -3$, **γ.** $\lambda < 3$, **δ.** $\lambda > 3$
5. Αν μία παραβολή με $x \in \mathbb{R}$ διέρχεται από το $(-1,3)$ τότε σίγουρα θα διέρχεται από το:
α. $(1, 3)$, **β.** $(-1,3)$ **γ.** $(3,1)$ **δ.** $(-3,1)$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΥΣΗ

1. Να σχεδιάσετε τις παραβολές
α) $\psi = -x^2$ αν $-2 < x \leq 1$, **β)** $\psi = \frac{1}{2}x^2$ αν $-4 \leq x \leq 4$
2. Να σχεδιάσετε τις παραβολές
α) $\psi = -x^2$ αν $-2 < x \leq 1$, **β)** $\psi = x^2$ αν $-4 \leq x \leq 4$
3. Να βρείτε την τιμή του a , ώστε η παραβολή $\psi = (a + 2)x^2$ να διέρχεται από το σημείο $A(1,4)$. Στη συνέχεια να βρείτε τον τύπο της συμμετρικής της ως προς τον x' .
4. Δίνεται η παραβολή $\psi = \left(\frac{\lambda + 1}{2} - 4\lambda\right)x^2$. Να βρείτε τις τιμές του λ ώστε η παραβολή να έχει μέγιστο.

- 5.** Δίνονται οι παραβολές $\psi = (\alpha + \frac{1}{3})x^2$, $\psi = (2\alpha - 1)x^2$. Να βρείτε την τιμή του α ώστε: **α)** Οι γραφικές παραστάσεις των παραβολών να ταυτίζονται.
β) Να είναι συμμετρικές ως προς τον άξονα $x'x$.
- 6.** Δίνεται η παραβολή $\psi = (\lambda^2 - 3\lambda + 2)x^2$
α) Να βρείτε το λ ώστε η παραβολή να διέρχεται από το $A(1,6)$
β) Για τη μεγαλύτερη τιμή του λ του α) ερωτήματος να κάνετε τη γραφική παράσταση.
- 7.** Δίνονται οι παραβολές $\psi = (\alpha^2 + 4\alpha + 4)x^2$, $\psi = (\alpha^2 - 2\alpha + 1)x^2$
με $\alpha \neq -2$, $\alpha \neq 1$.
Να βρείτε (αν υπάρχουν) τις τιμές του α ώστε η γραφική παράσταση της πρώτης παραβολής να είναι πιο μακριά από τον άξονα $\psi'\psi$.